

Inquit. Eri. huius. ab. urbe Congita. liber. primum

ACTVRVS. NE. SIO. OPFERE. PRECIV.

A si a primordio urbis res populi romani perscripserim. nec satis scio. nec si scribere dicere ausi. quippe qui cum ueteres. tum uulgata esse res uideam. dum noui semper scriptores aucti rebus certius aliquid allaturos se. aut scribendi arte rudes uerum statim superaturos credunt. Ut cuique erit. uineabit tamen rerum gestarum memorie principis terrarum populi puruli parte & ipsum consuluisse. & si in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro sit. nobilitate ac magnitudine eorum me qui nomini officient meo consoler. Res est preterea & immensi operis. ut que supra septingentesimum annum repetatur. & que ab exiguis perfecta uicibus eo eruerit. ut iam magnitudine laboret sua. & legentium plerisque haud dubito. quin prime origines proximaque originibus minus prebitura uoluptatis sint. festinantibus ad hec noua. quibus iam pridem preualentis populi uires ipse conficiunt. Ego contra hoc quoque laboris premum peto. ut me a conspectu malorum que nostra tot per annos uidit etas. tantisper certe dum prisca tota illa mente repetere. auerta. omnes expertis cure. que scribentis animi & si non flectere auro. sollicitum tamen efficere possit. Que uice conditam condenda ut urbem poeticis magis decora fabulis. quam incorruptis rerum gestarum monumentis tradunt. ea nec affirmare nec refellere inanimis est. Datur hec uenia antiquitati. ut miscendo humana diuinis primordia urbium augustiora faciat. & sicui populo licere oportet consecrare origines suas. & ad deos referre auctores. ea belli gloria est populo romano. ut cum suum conditorisque parentis sui martem potissimum ferat. tam & hoc gentes humane patiantur equo animo. quam patiuntur imperium. Sed hec & his similia ut cuique animaduersa aut ex

istamata erunt. haud in magno equidem ponam discrimine. Ad illa mihi pro se quisque acriter intendat animum. que uita. qui mores fuerint. per quos uiros. quibusque artibus domi militumque & partium & auctum imperium sit. labente deinde paulatim disciplina uelut dissidentes primo mores sequatur animo. deinde ut magis magisque lapsi sint. tum ut ceperunt precipites. donec adhuc tempora. quibus nec uicia nostra nec remedia pati possumus. puerum est. Hoc illud est precipue incognitione rerum salubre ac frugiferum. omnes te exempli documenta in illustri posita monumento intueri. Inde tibi tuque rei publice. quod imitari capias. inde sedum ineptum. sedum exitum quod uitas. Ceterum aut me amor negotii suscepti fallit. aut nulla umquam res. nec maior. nec scior. nec bonis exemplis ditor fuit. nec in qua ciuitate tam sita auaricia luxuriaque immigrauerunt. nec ubi tantus ac tam diu paupertati ac parsimonie honos fuerit. adeo quanto rerum minus. tanto minus cupiditatis erat. Superduntia auaricia. & habundantes uoluptates desiderium pluxum atque libidine perituri perdendi que omnia inuicere. Sed querere ne tum quidem gratie future. cum forsitan necessarie erunt. ab initio certe tante ordiende rei absint. cum bonis potius omnibus uotisque & precationibus deorum dearumque. si ut poetis nobisque mos esset. libentius inciperemus. ut oris tanti operis successus prosperos darent.

Ad. PRIORVM. OMNIVM. SATIS. CONSTAT. troia capta. inexteros scutum esse troianos. duobus enee antenoriq; & uetusti iure hospicii. & quia pacis reddendeque helene semper auctores fuerunt. omnes belli adueros abstinuisset. casibus deinde uariis antenorem cum multitudine enee qui seditione ex paphlagonia pulsi. & sedes & ducem regem philemone ad troiam amisso querebant. uenisse iuntemum adriatici maris sinum. eugeniisque qui inter mare alpesque incolebant pulsos. eneos troianosque eas

© COPYRIGHT LEIDEN
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
(Leiden University Library)

MS. Gron 2 fol. 1^r

mitior inter primū tumultū hostes inuasisse urbē
atq; adortos regiā dictitans. cū pubē albānā marce
psidio armisq; obtinendā euocasset. postquā iuuenes
ppectata cede pgre ad se gratulantes uidit. extiplo
aduocato concilio scelera in se fr̄is. originē nepotū.
ut genti. ut educati. ut cogniti essent. cede dein
cep̄s tyranni. seip̄ ei dūtorē ostendit. Iuuenes p me
diam contione agmine ingressi. cū anū regē salu
tassent. secuta ex omī multitudine consentiens uox
ratū nomen imperiūq; efficit. Ita numitori albana
re pmissa. romulū remūq; cupido cepit in his locis
ubi expositi. ubiq; educati erant. urbis condendę.
& superat multitudo albanorū latinorūq; ad id
quoq; pastores accesserant. qui omīs facile spē face
rent. parua albam. paruū latinū. p̄ ea urbe que
conderet forte. Interuenit deinde his cogitationi
b' autū malū. regni cupido. atq; inde factū certam
coortū alatis intī principio. quō gemini essent. nec
statis ueracundā discrimen facere possit. ut di
quorū intutela ea loca essent. augurū legerent.
qui nomen nouę urbi daret. qui conditā imperio
regeret. Palatiū romulus. remus auentiniū adinau
gurandū templa capiunt. Priori remo augurium
uenisse fertur sex uultures. iamq; nunciato augu
rio cū duplex numerus romulo se ostendisset.
utrūq; regē sua multitudo consalutauerat. tēpo
re illi pcepto. at in numero auiū regnū traherant.
Inde cū altercatione congressi certamine irarū.
adcede uertunt. Ibi in turba idus remus cecidit.
Vulgatior fama ē. ludibrio fr̄is remū nouos tran
siluisse muros. Inde ab urato romulo cū uerbis q̄q;
increpitans adieciisset. sic deinde quicūq; alius
transiliet menia mea interfecit. Ita solus potius
imperio romulus. Condita urbs conditoris nomine
appellata. Palatiū primū in quo ipsederat educat
minuit. Sacra diis aliis albano ritu. greco. her
culi ut ab euandro instituta erant facit. Hercule
in ea loca gerione interempto boues mira specie
abegisse memorant. q̄a prope tyberī fluiuium

qua pre se armentū agens nando traueerat. loco her
bido. ut quiete & pabulo lecto reficeret boues. & ipsū
fessum uia p̄cubuisse. Ibi cū cū cibo unioq; grauati
sopor oppressisset. pastor accola ei loci nomine cacus.
ferre urib'. captus pulcritudine boum. cū auertere
eam preda uellet. quia si agendo armentū inspelun
cam cōpulisset. ipsa uestigia querentē dominū eō
deductura erant. auersos boues exanimū quemq;
pulcritudine caudis inspeluncā traxit. Hercules ad
primam aurorā somno excitus. cū gregē p̄lustrasset
oculis. & partē ab eē numero sensisset. p̄git ad proximā
speluncā. si forte eō uestigia ferrent. Quę ubi omīa
foras uersa uidit. nec in partē aliā ferre. confusus
atq; incertus animum ex loco infesto agere porro arm
tum occipit. Inde cū ad te boues quęta ad desiderium
ut sit relicturū mugissent. reddita inclusarū ex spe
lunca boum uox herculē conuertit. Quē cū uadentē
ad speluncā cacus prohibere in conatus esset. idus
claua. fidem pastorū nequiquā inuocans. morte
occubuit. Euander tū ea pfugus ex peloponesso
auditoritate magis quā imperio regebat loca. ue
nerabilis uir miraculo litterarū rei nouę. uir rudes
artium homines uenerabilior diuinitate credita
carmine matris. quā fatiloquiā ante sibille italiciā
aduentū. mirate he gentes fuerant. Istū euander
concurſu pastorū trepidantiū circa adueniā manifeste
reum cedis excitus. postquā facinus facinorisq; causā
audiuit. habitū formāq; aliquantiū ampliorē au
gustiorēq; humana intuens. rogitat qui uir esset.
Vbi nomen patrēq; ac patriā accepit. Ioue nate her
cule salue inquit. tē mibi mater ueridica interpret
deum. audurū celestū numerū cecinit. ubiq; aram
hic dicatumiri. quā opulentissima olim interris gens
maximā uocet. tuoq; ritu colat. Dextera hercules data.
accipere se omen. impleturūq; fata. ara condita ac
dicata ait. Ibi dū primū boue eximia capta de grege
sacrū potius ac pinarius que tū familie maxime inclat
ea loca incolebant. factū. forte ita euenit. ut poticu
ad tempus presto essent. hisq; exta apponerentur.

© COPYRIGHT LEIDEN
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
(Leiden University Library)
MS. 4101 fol. 2R